

ĐỀ KHẢO SÁT CHẤT LƯỢNG – ĐỀ SỐ 2**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 9****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)**

Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

(Lược đoạn đầu: Tâm cùng vợ về nghỉ mát ở quê và tiện dịp thăm nhà sau nhiều năm. Khi gặp mẹ, chàng nhận thấy bà đã già đi nhiều nhưng vẫn sống trong sự đơn giản như trước. Tâm cảm thấy xa lạ với quê hương và không còn tha thiết với kỷ niệm cũ. Dù mẹ và cô Trinh - người bạn thời nhỏ, thể hiện sự quan tâm, chàng chỉ cảm thấy hờ hững. Cuộc trò chuyện giữa mẹ và con ngày càng nhạt nhẽo, anh quyết định rời đi.)

Nghĩ đến vợ đợi, Tâm vội vàng đứng dậy. Bà cụ nhìn theo khăn khăn:

- Cậu hãy ở đây ăn cơm đã. Đến chiều hãy ra.
- Thôi, bà để tôi về. Độ này bận công việc lắm. Tâm lại an ủi:
- Nhưng thế nào có dịp tôi cũng về.

Rồi Tâm mở ví lấy ra bốn tám giấy bạc 5 đồng đưa cho mẹ. Tâm hơi kiêu ngạo, trước mặt cô Trinh, chàng nói:

- Đúng hai chục, bà cầm lấy mà tiêu, có thiếu tôi lại gửi về cho. Bà cụ run run đỡ lấy gói bạc, rơm rớm nước mắt.

Tâm làm như không thấy gì, vội vàng bước ra:

- Thôi, bà ở lại. Chào cô Trinh nhé. Bảo tôi có nhờ hỏi thăm tất cả họ hàng. Ra đến ngoài Tâm nhẹ hẫng mình. Chàng tự cho đã làm xong bổn phận.

(....)

Bỗng nhiên, Tâm giật lùi lại: Một bà cụ già khom lưng dựa bên một cô con gái, đi ra phía ga. Tâm nhận ra bà mẹ. Có lẽ bà cụ muốn được trông thấy con một lần nữa. Chắc bà tưởng Tâm đi xe hỏa. Chàng lộ vẻ khó chịu. Bà cụ còn ra đây làm gì? Tâm sợ lúc bà cụ lại khóc lóc, để cố giữ chàng lại. Hay nắm lấy áo chàng mà kể lể giữa chốn đông người. Chàng tưởng nghe thấy những câu bình phẩm to nhỏ, và trông thấy những cái mỉm cười chế riễu của mọi người.

Vợ chàng sẽ nói thế nào?

- Thôi, chúng ta về ngay đi.

Tâm nói như người sốt ruột, giật cánh tay vợ rảo bước mau.

Đợi bà cụ đi khuất đầu phố, Tâm và vợ trở lại nhà hàng trả tiền, rồi đánh xe ra ngoài.

Máy chạy đều, cái xe êm ru bắt đầu lướt trên đất.

Khi đến chỗ quặt quá ga, bỗng nhiên Tâm thoáng thấy đứng bên cạnh đường, một bà cụ già khom lưng dựa vào một cô con gái. Chiếc xe chạy bắn vọt bừa lên quần áo hai người. Trong một giây, Tâm thấy cặp mắt đen láy của cô gái quē mở to ngạc nhiên nhìn mình. Tâm không ngoảnh lại, chàng nghĩ đến bà mẹ, đến cô Trinh vẫn chơi đùa với chàng thuở nhỏ. Song những hình ảnh ấy như xa xăm lắm, và Tâm vẫn thấy đứng đưng không bận tâm trí. Giữa những kỷ niệm ấy với Tâm, như có một cái bờ ngăn cản: xe ô tô, vợ chàng, cái đời sang trọng, sung sướng của chàng hiện giờ. Phong cảnh đồng ruộng hai bên đường vùn vụt trốn lại sau như càng làm xa cách chàng với cảnh thôn quê cũ.

(Trích “Trở về” - Trong tập truyện Gió lạnh đầu mùa của Thạch Lam)

Câu 1 (0.5 điểm). Chỉ ra dấu hiệu để xác định ngôi kể của đoạn trích

Câu 2 (0.5 điểm). Vì sao bà mẹ và cô Trinh lại đi ra phía ga?

Câu 3 (1.0 điểm). Nhận xét về tâm trạng của nhân vật Tâm trong đoạn trích.

Câu 4 (1.0 điểm). Theo em, hình ảnh đồng ruộng hai bên đường ở cuối tác phẩm có ý nghĩa như thế nào?

Câu 5 (1.0 điểm). Theo em, đoạn trích trên phản ánh thực trạng gì? Suy nghĩ của anh/chị về thực trạng đó

II. PHẦN VIẾT

Câu 1 (2.0 điểm). Viết đoạn văn nghị luận (200 chữ) phân tích nhân vật Tâm trong đoạn trích ở phần đọc hiểu.

Câu 2 (4.0 điểm)

“Ai trong đời rồi cũng phải cảm ơn khuyết điểm của mình” (Emerson)

Từ góc nhìn của người trẻ, em hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 400 chữ) trình bày suy nghĩ về ý nghĩa của việc chấp nhận khuyết điểm của bản thân.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Phần I. ĐỌC HIỂU****Câu 1.****Phương pháp:**

Xác định người xưng (ngôi thứ mấy) trong lời kể, xem ai là người trực tiếp kể chuyện và cách gọi tên nhân vật trong văn bản.

Lời giải:

- Đoạn trích được kể theo ngôi thứ ba.
- Dấu hiệu: người kể chuyện không xuất hiện trực tiếp trong truyện mà gọi tên nhân vật là “Tâm”, “bà cụ”, “cô Trinh”, đồng thời biết rõ suy nghĩ, tâm trạng của nhân vật Tâm

Câu 2.**Phương pháp:**

Dựa vào ngữ cảnh và diễn biến tâm lý của nhân vật để suy đoán động cơ hành động.

Lời giải:

Bà mẹ và cô Trinh đi ra phía ga vì muốn được nhìn thấy Tâm một lần nữa trước khi anh rời quê. Bà mẹ nhớ con, lưu luyến và mong được tiễn con, dù chỉ từ xa. Điều này thể hiện tình yêu thương sâu nặng và chân thành của người mẹ dành cho con trai mình.

Câu 3.**Phương pháp:**

Dựa vào ngôn ngữ miêu tả nội tâm, hành động và thái độ của nhân vật để đánh giá tâm trạng.

Lời giải:

Tâm có tâm trạng lạnh nhạt, dửng dưng và xa cách với mẹ, với quê hương và những kỷ niệm xưa. Anh xấu hổ, lo sợ bị đánh giá nếu bị người thân nín kéo giữa chốn đông người. Anh chạy trốn khỏi tình cảm quê nhà, tự cho mình đã làm tròn “bổn phận” chỉ bằng vật chất. Tâm trạng ấy thể hiện sự tha hóa trong tình cảm, do lối sống chạy theo tiện nghi, vật chất của anh.

Câu 4.**Phương pháp:**

Phân tích hình ảnh biểu tượng, liên hệ với tâm trạng và chủ đề của truyện.

Lời giải:

Hình ảnh “đồng ruộng hai bên đường vùn vụt trốn lại sau” mang ý nghĩa tượng trưng cho sự xa cách ngày càng lớn giữa Tâm và quê hương. Nó thể hiện sự rời xa, cắt đứt của nhân vật

với cội nguồn, với ký ức, với những người thân yêu. Đây cũng là một lời cảnh tỉnh nhẹ nhàng mà sâu sắc của nhà văn về lối sống vô cảm, quên cội nguồn trong xã hội hiện đại.

Câu 5.

Phương pháp:

Phân tích thông điệp xã hội từ tác phẩm, liên hệ thực tế đời sống và nêu quan điểm cá nhân.

Lời giải:

Đoạn trích phản ánh thực trạng con người ngày càng xa rời quê hương, quên đi cội nguồn, chạy theo đời sống vật chất mà trở nên lạnh lùng, vô cảm với tình thân.

Đây là một thực trạng đáng lo ngại trong xã hội hiện đại. Nhiều người cho rằng chỉ cần gửi tiền là đã làm tròn bổn phận với cha mẹ, trong khi họ thiếu đi sự thấu hiểu, sẻ chia và gắn bó về tinh thần.

Em cho rằng, mỗi người cần trân trọng và giữ gìn tình cảm gia đình, luôn nhớ về cội nguồn, quê hương - nơi lưu giữ những ký ức và yêu thương không điều kiện. Đừng để giàu sang vật chất làm mai một nhân cách và giá trị tình cảm thiêng liêng.

PHẦN II. VIẾT

Câu 1

Phương pháp giải:

1. Mở đoạn:

Giới thiệu nhân vật Tâm trong truyện “Trở về” của Thạch Lam.

2. Thân đoạn: Nêu đặc điểm của nhân vật qua đoạn trích:

- Thờ ơ, hờ hững với mẹ, quê hương, kỉ niệm.
- Kiêu ngạo, coi trọng vật chất, nghĩ đã “làm tròn bổn phận” khi cho mẹ tiền.
- Sợ sự quê mùa, mặc cảm trước vợ, ngại ánh nhìn xã hội.
- Bị ngăn cách bởi lối sống thị dân, tiện nghi hiện đại.

=> Tâm là hình tượng điển hình cho lớp người trí thức thị thành bị cuốn vào đời sống hưởng thụ, mất đi tình cảm gắn bó với quê hương.

3. Kết đoạn: Ý nghĩa phê phán và nhắc nhở về lối sống vô tình, quên gốc.

Lời giải chi tiết:

Trong truyện ngắn *Trở về* của Thạch Lam, nhân vật Tâm hiện lên với nhiều nét tính cách đáng suy ngẫm. Khi trở về thăm mẹ sau nhiều năm xa quê, Tâm không còn tha thiết với kỉ niệm tuổi thơ mà tỏ ra hờ hững, xa lạ. Anh coi việc biếu mẹ “hai chục bạc” là đã hoàn thành bổn phận, thậm chí còn kiêu ngạo khi làm điều ấy trước mặt cô Trinh. Tâm sợ sự quê mùa, sợ mẹ khóc lóc níu giữ giữa chốn đông người, lo ngại vợ chê cười. Ngay cả khi nhìn thấy mẹ và

cô Trinh đứng bên đường, áo quần lấm bùn vì xe mình bẩn lên, Tâm cũng không may may day dứt. Ở anh, hình ảnh quê hương, người mẹ, người bạn thuở nhỏ đã bị ngăn cách bởi “xe ô tô, vợ chàng, cái đời sang trọng, sung sướng”. Nhân vật Tâm là điển hình cho lớp người trí thức thị dân bị cuốn theo lối sống vật chất, dần đánh mất tình nghĩa gốc rễ. Qua đó, Thạch Lam không chỉ phê phán lối sống vô cảm mà còn nhắc nhở con người hãy biết trân trọng cội nguồn, gia đình và những giá trị tình cảm bền vững.

Câu 2

Phương pháp giải:

1. Mở bài: Giới thiệu ý kiến của Emerson.

2. Giải thích:

- Khuyết điểm: hạn chế, thiếu sót trong tính cách, năng lực của mỗi người.
- Cảm ơn khuyết điểm: biết chấp nhận, học hỏi từ sai lầm để trưởng thành.
- Phân tích – bình luận:
 - + Khuyết điểm giúp ta nhận ra bản thân chưa hoàn thiện → tạo động lực vươn lên.
 - + Biết đối diện khuyết điểm giúp ta sống khiêm tốn, nhân ái, hiểu người khác hơn.
 - + Người trẻ càng cần coi khuyết điểm như bài học rèn luyện bản lĩnh.
 - + Dẫn chứng: nhiều người thành công từng thất bại (Edison thử hàng nghìn lần mới phát minh bóng đèn).
- Phản đề: Nếu che giấu hoặc né tránh khuyết điểm → dễ tự mãn, trì trệ, đánh mất cơ hội phát triển.

3. Kết bài: Khẳng định ý nghĩa sâu sắc; rút ra bài học bản thân

Lời giải chi tiết:

Emerson từng nói: “Ai trong đời rồi cũng phải cảm ơn khuyết điểm của mình”. Câu nói gợi ra một quan niệm sống tích cực: biết chấp nhận những thiếu sót như một phần tất yếu của quá trình trưởng thành. Khuyết điểm chính là những hạn chế, sai lầm trong nhận thức, hành động mà ai cũng có. Biết cảm ơn khuyết điểm là biết coi đó như bài học quý giá để hoàn thiện bản thân.

Thực tế, không ai sinh ra đã hoàn hảo. Những vấp ngã, sai sót giúp ta nhận ra điểm yếu, từ đó rèn luyện nghị lực và ý chí vươn lên. Edison từng thất bại hàng nghìn lần trước khi sáng chế ra bóng đèn điện – chính những thất bại ấy tạo nên giá trị của thành công. Với người trẻ hôm nay, việc đối diện và chấp nhận khuyết điểm càng quan trọng. Nó giúp chúng ta khiêm tốn hơn, sẵn sàng học hỏi, đồng thời cảm thông với hạn chế của người khác. Người biết cảm ơn khuyết điểm sẽ coi khó khăn như cơ hội để rèn bản lĩnh, tự hoàn thiện chính mình.

Ngược lại, nếu che giấu hoặc né tránh khuyết điểm, con người sẽ dễ tự mãn, trì trệ và đánh mất cơ hội thay đổi. Một người chỉ nhìn vào ưu điểm mà quên đi thiếu sót sẽ khó tiến bộ trong cuộc sống.

Bởi vậy, chấp nhận và biết ơn khuyết điểm là thái độ sống khôn ngoan. Nó giúp ta trưởng thành hơn mỗi ngày và tiến gần đến sự hoàn thiện. Là người trẻ, em hiểu rằng mình cần can đảm đối diện với khuyết điểm, biến nó thành động lực để sống tốt và sống đẹp hơn.